

Fimmtudaginn 14. nóvember 1996.

Nr. 433/1995.

Landsbanki Íslands

(Reinhold Kristjánsson hrl.)

gegn

Seyðisfjarðarkaupstað

(Gestur Jónsson hrl.)

Ábyrgð. Sveitarstjórn.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Gunnlaugur Claessen og Arnljótur Björnsson og Sigurður Líndal prófessor.

Áfrýjandi skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 29. desember 1995. Hann krefst þess, að stefnda verði gert að greiða 6.000.000 króna með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 6. apríl 1995 til greiðsludags. Þá krefst hann málskostnaðar í hér- aði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

I.

Í hinum áfrýjaða dómi er lýst aðdraganda þess, að áfrýjandi veitti Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. í lok október 1991 lán í formi yfirdráttar á tékkareikningi gegn einfaldri ábyrgð stefnda. Var þessi fyrirgreiðsla veitt til að ljúka smíði hafnsögubáts fyrir Höfn í Hornafirði. Því verki lauk um áramót 1991-92 og báturinn þá afhentur verkkaupa.

Bæjarstjóri stefnda afhenti 29. október 1991 útibússtjóra áfrýjanda á Seyðisfirði endurrit úr fundargerðabók bæjarráðs 26. sama mánaðar. Á þeim fundi hafði verið samþykkt sú tillaga til bæjarstjórnar, sem getur í héraðsdómi, að veita vélsmiðjunni einfalda ábyrgð fyrir láni, að fjárhæð allt að 6.000.000 króna. Að kvöldi 29. október var haldinn fundur í bæjarstjórn stefnda. Þar var tillaga bæjarráðs samþykkt og bæjarstjóra heimilað að veita ábyrgðina í samráði við bæjarráð. Var það skilyrði sett að auki, að unnt yrði að fjármagna og ljúka verksamningi um nefndan hafnsögubát.

Í kjölfar þessa sendi bæjarstjóri útibússtjóra áfrýjanda endurrit af samþykkt bæjarstjórnar, og er það dagsett 30. október 1991. Var

endurritið staðfest af starfsmanni stefnda og með stimpli bæjar-skrifstofu Seyðisfjarðar og þannig útbúið sérstaklega stílað á útibús-stjóra áfrýjanda. Í gögnum málsins liggur einnig fyrir, að banka-stjórn áfrýjanda samþykkti 29. október 1991 heimild til að veita Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. 12.000.000 króna lán í formi yfirdráttar á tékkareikningi, meðal annars gegn einfaldri ábyrgð stefnda fyrir 6.000.000 króna. Má ráða, að áfrýjandi hafi veitt lánið, þegar er fyrir lá, að stefndi myndi veita umrædda ábyrgð.

II.

Fyrir dómi kvaðst útibússtjórinn ekki hafa litið svo á, að áfrýjandi hefði haft neinum skyldum að gegna við að ganga formlega frá þeim tryggingum, sem vélsmiðjan bauð fram og skyldu standa að baki hinni einföldu ábyrgð, er stefndi veitti vegna lántökunnar. Hann hafi talið það vera hagsmuni stefnda sjálfs að ganga frá bak-tryggingum milli sín og fyrirtækisins. Jafnframt hafi hann enga hug-mynd haft um, að ekki væri enn lokið við að ganga frá tryggingum, fyrr en í apríl 1993. Þá hafi hann hvatt bæjarstjóra til að hefjast þegar handa í þessum efnum og ganga frá málinu. Áfrýjandi hefði hins vegar ekki átt hlut að því að útbúa skjöl, sem þinglýst var 18. apríl 1993 og veittu stefnda veðrétt í fasteigninni Túngötu 14 á Seyðisfirði og lausafé í eigu Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. Þeirri ráðstöfun var síðar rift eftir gjaldprot vélsmiðjunnar, svo sem greinir í héraðsdómi.

Í framburði útibússtjórans kom einnig fram, að í október 1991 hefði honum sjálfum verið kunnugt um, að engar veðskuldir hvíldu á Túngötu 14, sem var meðal þeirra eigna, er settar skyldu að veði samkvæmt ákvörðun bæjarstjórnar. Hafi hann litið svo á, að verð-mæti þeirrar fasteignar einnar hefði nægt til þess, að stefndi fengi allt sitt til baka, ef á reyndi.

Adolf Guðmundsson lögfræðingur aðstoðaði vélsmiðjuna í tengsl-um við tilmæli hennar um lánveitingu og bæjarábyrgð í október 1991. Hann skýrði svo frá fyrir dómi, að fasteignin Túngata 14 hefði verið án veðbanda á þessum tíma, en eignirnar við Hafnargötu ver-ið verulega veðsettar. Hann sagði það ljóst, „að veðin voru alveg klárlega fyrir hendi“. Hjá lögfræðingnum kom einnig fram, að úti-bússtjórinn hefði í viðræðum um málið talið sig vera með ábyrgð

stefnda í höndum, eftir að honum barst endurrit af samþykkt bæjarstjórnar, sem áður getur.

Bæjarstjóri stefnda skýrði svo frá fyrir dómi, að auk þess að senda áfrýjanda samþykkt bæjarstjórnar frá 29. október 1991 hefði hann samtímis sent hana Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. Hann sagðist hafa gert athugasemdir í samtali við Adolf Guðmundsson, er hann fékk í hendur skjal um veðsetningu Túngötu 14 í apríl 1993, þar eð það hefði ekki verið nákvæmlega í samræmi við samþykkt bæjarstjórnar. Þar hefði vantað veðsetningu fasteignanna við Hafnargötu. Sagðist hann hafa vakið athygli Adolfs á þessu, „en við urðum sam-mála um það, að þetta myndi geta dekkað“.

Lagðir hafa verið fram í málinu hlutar af ársreikningi stefnda fyrir árin 1991, 1992 og 1993. Í skýringum með ársreikningi 1992 segir, að bæjarsjóður hafi veitt Vélsmiðju Seyðisfjarðar einfalda ábyrgð fyrir 6.000.000 króna með 1. veðrétti í fasteigninni Túngötu 14 á Seyðisfirði ásamt vélum og tækjum. Sama skýring kemur fram í ársreikningi fyrir 1993.

III.

Telja verður, að með samþykkt bæjarstjórnar 29. október 1991 og gerðum bæjarstjóra hafi stofnast einföld ábyrgð stefnda í samræmi við viðræður, sem á undan fóru milli aðila þessa máls og Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. Er ljóst, að stefndi hefur einnig síðar álitid, að svo væri, meðal annars af því, að í skýringum með ársreikningum bæjarsjóðs kemur fram, að ábyrgðarskuldbinding þessi hvíli á stefnda.

Samkvæmt 5. mgr. 89. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 8/1986 getur sveitarstjórn veitt öðrum aðilum en stofnunum sveitarfélagsins einfalda ábyrgð gegn tryggingum, sem hún metur gildar. Formlegt mat á verðmæti fram boðinna trygginga fór ekki fram. Eins og málið liggur fyrir, verður hins vegar lagt til grundvallar dómi, að bæjarstjórn hafi sjálf talið umræddar eignir Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. fela í sér fullnægjandi tryggingu. Yfirlýsingar talsmanna áfrýjanda og vélsmiðjunnar um þetta atriði renna og stoðum undir, að mat bæjarstjórnar stefnda hafi að þessu leyti getað staðist.

Með því að fram voru boðnar nægjanlegar tryggingar, sem standa skyldu að baki ábyrgðinni, var fullnægt lagaskilyrðum fyrir því, að sveitarfélagið mætti veita Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. umrædda

ábyrgð. Var ábyrgðaryfirlýsing stefnda til áfrýjanda því í samræmi við fyrrgreint lagaákvæði. Hagar það ekki þeirri niðurstöðu, að úr hömlu hefur dregist að ganga formlega frá nauðsynlegum veðsetningum þessara eigna, sem leiddi til þess, að tryggingarnar glötuðust, enda stóð það stefnda nær en áfrýjanda að fylgja því eftir að tryggja þessa hagsmuni sína.

Samkvæmt öllu framansögðu verður fallist á kröfur áfrýjanda í málinu. Verður stefnda jafnframt gert að greiða málskostnað, sem verður ákveðinn sameiginlega í héraði og fyrir Hæstarétti, eins og í dómsorði segir.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Seyðisfjarðarkaupstaður, greiði áfrýjanda, Landsbanka Íslands, 6.000.000 króna með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 6. apríl 1995 til greiðsludags.

Stefndi greiði áfrýjanda samtals 400.000 krónur í málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Dómur Héraðsdóms Austurlands 19. október 1995.

I.

Ár 1995, fimmtudaginn 19. október, er á dómþingi Héraðsdóms Austurlands, sem háð er í dómsalnum að Lyngási 15, Egilsstöðum, af Ólafi Berki Þorvaldssyni héraðsdómara, kveðinn upp dómur í málinu nr. E-53/1995: Landsbanki Íslands gegn Seyðisfjarðarkaupstað, en málið var tekið til dóms að loknum munnlegum málflutningi 22. september sl.

Málið var höfðað af Landsbanka Íslands, kt. 710169-3819, Austurstræti 11, Reykjavík, með stefnu, út gefinni 3. mars 1995, en birtri 6. apríl sl., á hendur Seyðisfjarðarkaupstað, kt. 560269-4559.

II.

Dómkröfur stefnanda eru, „að stefnda verði gert að greiða stefnanda skuld, að fjárhæð 6.000.000 kr., með dráttarvöxtum skv. 10. gr., sbr. 14. gr. vaxtalaga nr. 25/1987, sbr. 5. gr. laga nr. 67/1989, frá stefnubirtingardegi til greiðsludags. Gerð er krafa um, að vextir leggist við höfuðstól á tólf mánaða fresti frá gjalddaga. Jafnframt er krafist málskostnaðar skv. mati dómsins að viðbættum virðisaukaskatti á málflutningsþóknun“.

Stefndi krefst sýknu af öllum kröfum stefnanda auk málskostnaðar skv. fram lögðum málskostnaðarreikningi.

Í október 1991 leituðu forsvarsmenn Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. til stefnda og óskuðu eftir ábyrgð hans fyrir fyrirtækið vegna erfiðrar skuldastöðu þess. Stefnandi var viðskiptabanki vélsmiðjunnar, sem fjármagnaði starfsemi sína m. a. með yfirdrætti á tékkareikningi hjá stefnanda. Beiðni um ábyrgð stefnda var að tilhlutan stefnanda, en nokkrum dögum áður hafði útibússtjóri Landsbanka Íslands á Seyðisfirði kallað til sín á fund fyrirsvarsmenn Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. og bæjarstjórnann á Seyðisfirði, þar sem fram kom sú afstaða stefnanda, að fyrirgreiðslu vegna smíði vélsmiðjunnar á hafnsögubát yrði hætt, ef ekki fengjust frekari tryggingar fyrir viðskiptum vélsmiðjunnar við stefnanda.

Á fundi bæjarráðs Seyðisfjarðarkaupstaðar 20. október 1991 var beiðnin tekin fyrir, og var m. a. bókað eftir forstjóra vélsmiðjunnar, að stefnandi myndi hætta frekari fyrirgreiðslu til vélsmiðjunnar, þar sem tryggingar væru ekki nægar. Þá var bókað, að bæjarráð óskaði eftir því, að bæjarstjóri í samráði við forstjóra vélsmiðjunnar kannaði, hvaða tryggingar vélsmiðjan gæti lagt fram gegn einfaldri ábyrgð stefnda. Var útibússtjóri Landsbankans boðaður á fund bæjarráðs síðar um daginn, og var bókað eftir honum, að stefnandi væri reiðubúinn að veita vélsmiðjunni fyrirgreiðslu til að ljúka við smíði hafnsögubátsins, fengjust viðunandi tryggingar. Áttu bæjarstjóri og forstjóri vélsmiðjunnar að funda með útibússtjóranum um, hvernig fyrirgreiðslu stefnanda yrði háttað, fengjust tryggingar. Hinn 26. október 1991 var málið tekið fyrir að nýju í bæjarráði. Í fundargerð var vísað til fyrri bókana um málið og ákveðið að leggja eftirfarandi tillögu fyrir bæjarstjórn: „Bæjarstjórn Seyðisfjarðar samþykkir að veita Vélsmiðju Seyðisfjarðar einfalda ábyrgð, að upphæð allt að 6.000.000 kr. – sex milljónir króna –. Til tryggingar ábyrgð þessari setji vélsmiðjan fasteignir sínar að Hafnargötu 29, 33, 34, 36 og 38 og íbúðarhús að Túngötu 14, einnig vélar og tæki, sbr. lista í endurmetnum efnahagsreikningi pr. 30/9 '91, samtals að upphæð 12 milljónir kr., eða í stað ofangreindra trygginga sjálfskuldarábyrgð hluthafa. Ábyrgð þessi er veitt með vísan til 89. gr. sveitarstjórnarlaga.“ Hinn 29. október afhenti bæjarstjórinn á Seyðisfirði bankaútibússtjóranum útskrift úr fundargerðabók bæjarráðs frá fundinum 26. október og ritaði jafnframt á plaggð eftirfarandi: „Með fyrirvara um samþykki bæjarstjórnar.“

Hinn 29. október 1991 var tillaga bæjarráðs samþykkt á bæjarstjórnarfundi. Einnig var bókað: „Ábyrgðin er háð því, að hægt sé að fjármagna og ljúka verksamningi um smíði hafnsögubáts fyrir bæjarsjóð Hafnar. Ábyrgð þessi er veitt með vísan til 89. gr. sveitarstjórnarlaga.“

Hinn 13. nóvember 1991 sóttu forstjóri Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. og lögfræðingur enn fund bæjarráðs og óskuðu eftir „frekari ábyrgðum“, eins og bókað var. Var talið, að á vantaði þriggja milljón króna lán til viðbótar, svo

að hægt væri að ljúka við smíði nefnds hafnsögubáts. Kom fram, að bæjarráð myndi ræða málið frekar við útibússtjóra Landsbanka Íslands á Seyðisfirði. Ekkert varð þó úr, að bæjarstjórn gerði frekari samþykktir um ábyrgð vegna vélsmiðjunnar.

Prátt fyrir samþykkt bæjarstjórnar frá 29. október 1991 um ábyrgð voru engin af þeim andlögum veðsett, sem tilgreind voru í samþykktinni, né sjálfskuldarábyrgðir hluthafa í vélsmiðjunni veittar, fyrr en eftirfarandi yfirlýsingu, dagsettri 14. apríl 1993, einungis undirritaðri af forstjóra vélsmiðjunnar, var þinglýst hjá sýslumanninum á Seyðisfirði:

„Veðsetning.

Til tryggingar á veittri einfaldri bæjarábyrgð frá Seyðisfjarðarkaupstað, samþ. í bæjarstjórn 29. 10. 1991, fyrir láni, að fjárhæð 6.000.000 kr. – sex milljónum 00/100 króna, – til handa Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf., kt. 581271-0189, veðset ég hér með á 1. veðrétti til Seyðisfjarðarkaupstaðar húseignina Túngötu 14, Seyðisfirði, auk véla og tækja Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf., sbr. lista í endurmetnum efnahagsreikningi fyrirtækisins pr. 30/9 1991, fyrir sömu fjárhæð og hin einfalda bæjarábyrgð nemur, þ. e. 6.000.000 kr. (sex milljónum 00/100 króna).“

Hinn 19. apríl 1993 óskaði vélsmiðjan eftir að fá heimild til greiðslustöðvunar, og var sú heimild veitt 27. apríl 1993. Var bú fyrirtækisins tekið til gjaldþrotaskipta 21. október 1993. Með bréfi, dagsettu 7. desember s. á., lýsti skiptastjóri þrotabúsins yfir ógildi framangreindrar veðsetningar með vísan til 137. gr. laga nr. 21/1991.

Hinn 19. júlí og 28. desember 1994 ritaði einn af lögfræðingum stefnanda stefnda innheimtubréf.

Stefndi lýsti kröfu í þrotabú vélsmiðjunnar, en ekkert fékkst greitt upp í almennar kröfur, og fékk lögmaður stefnda upplýsingar um það með bréfi frá skiptastjóra 10. janúar 1995.

Í bréfi lögmanns stefnda til stefnanda, dags. 13. janúar 1995, var lýst yfir, að stefndi teldi sig ekki bera ábyrgð á skuld vélsmiðjunnar við stefnanda.

Í máli þessu gáfu skýrslur fyrir dómi Þórður Júlíusson, útibússtjóri Landsbankans á Seyðisfirði, Þorvaldur Jónsson, bæjarstjóri á Seyðisfirði, Adolf Guðmundsson, lögfræðingur Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf., áður en félaginu var veitt greiðslustöðvun, og Sigurður Helgason hrl., aðstoðarmaður vélsmiðjunnar á greiðslustöðvunartímabili.

IV.

Málsástæður stefnanda eru þær, að með því að bæjarstjóri Seyðisfjarðarkaupstaðar afhenti útibússtjóra Landsbanka Íslands á Seyðisfirði útskrift fundargerðar bæjarráðs Seyðisfjarðar frá 26. október 1991, sem stimpluð

hefði verið með stimpli bæjarstjóra og undirrituð af bæjarstjóranum með fyrirvara um samþykki bæjarstjórnar og auk þess staðfest af bæjarritara, hafi bæjarstjórinn gefið stefnanda loforð um einfalda ábyrgð á skuldbindingum Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. allt að sex milljónum króna. Þá liggi fyrir, að bæjarstjórn Seyðisfjarðarkaupstaðar hafi samþykkt að veita ábyrgðina og þannig samþykkt það ábyrgðarloforð, sem bæjarstjóri hafði gefið stefnanda. Verði að líta svo á, að bæjarstjórn hafi metið fullnægjandi þær tryggingar, sem boðnar hafi verið af hálfu Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf.

Í samræmi við þau skilyrði, sem Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. hafi verið sett í ábyrgðaryfirlýsingunni, hafi Túngata 14, auk tiltekinna véla og tækja, verið sett bænum að veði. Það skipti ekki máli fyrir stefnanda, þótt tryggingarnar hafi í reynd ekki verið fullnægjandi, þar sem meginreglan sé sú, að ábyrgðargjafi beri áhættu af því, að forsendur, sem berist að þriðja manni, bresti.

Verði með vissu sagt, að stefnandi sé móttakandi fullgilds loforðs stefnda um einfalda ábyrgð, þar sem fullreynt sé með innheimtu gagnvart Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. vegna yfirdráttar á tékkareikningi, þá sé greiðsluskylda stefnda virk.

Stefnandi vísar til almennra reglna kröfu- og samningaréttar auk sveitarstjórnarlaga nr. 8/1986, einkum 8. gr. Kröfu um dráttarvexti reisir stefnandi á vaxtalögum nr. 25/1987 með síðari breytingum, en kröfu um málkostnað og dráttarvexti á XXI. kafla laga um meðferð einkamála nr. 91/1991. Krafa um virðisaukaskatt er reist á lögum nr. 50/1988 um virðisaukaskatt, þar sem lögmönnum sé gert skylt að innheimta virðisaukaskatt af þjónustu sinni.

Stefndi reisir kröfu sína um sýknu á því aðallega, að tryggingar þær, sem Vélsmiðja Seyðisfjarðar hf. veitti stefnda fyrir hinni einföldu ábyrgð bæjar sjóðs, hafi verið ógildar frá upphafi af ástæðum, sem verið hafi fyrir utan áhrifasvið stefnda, þ. e. veðsetning tilgreindra eigna hafi ekki farið fram, svo sem áskilið hefði verið. Í skjalinu frá 14. apríl 1993 hafi ekki komið fram öll skilyrði bæjarins fyrir ábyrgð. Stefnanda hafi borið að fá í hendur sérstaka yfirlýsingu, undirritaða af bæjarstjóra, og kanna sérstaklega gildi yfirlýsingar stefnda, sem samþykkt var í október 1991, en síðan ekki þinglýst, væntanlega að kröfu stefnda, fyrr en þremur dögum fyrir greiðslustöðvun. Hafi verið augljós ástæða fyrir stefnanda að kanna, hvort stefndi stæði enn við samþykkt fyrir ábyrgð til að fjármagna og ljúka verksamningi um hafnsögubát, sem afhentur hafi verið kaupanda um áramótin 1991-1992.

Þá nefnir stefndi, að eins og fram komi á skjalinu um veðsetningu frá 14. apríl 1994, sé talað um, að bæjarábyrgðin stæði að baki láni, að fjárhæð sex milljónum króna, en ekki yfirdrætti á tékkareikningi, sem sé allt annað. Við

útgáfu og þinglýsingu skjalsins hafi ekki legið fyrir ótvírætt samþykki stjórnar vélsmiðjunnar við ráðstöfun þessari, sem hljóti að teljast meiri háttar í skilningi 52. gr. laga um hlutafélög nr. 32/1978. Þrátt fyrir það að þinglýsing skjalsins hafi farið fram án annarra athugasemda en um áhvílandi lán á 1. veðrétti, hafi stefnda mátt vera ljóst, að veðsetningin, sem hann virðist hafa gert kröfu um, stæðist ekki, þar sem undirskrift á skjalið væri ófullnægjandi og hefði af þeim ástæðum ekki veitt þau réttindi sem skjalið hefði bent til.

Einnig nefnir stefndi, að skjalið um veðsetningu sé útbúið, löngu eftir að hin ætlaða ábyrgð hafi átt að vera veitt og stefnanda átt að vera ljós bágur fjárhagur vélsmiðjunnar, er skjalinu var þinglýst einungis nokkrum dögum áður en vélsmiðjan óskaði eftir greiðslustöðvun. Hins vegar hafi stefndi ekki vitað af þeirri fyrirætlan vélsmiðjunnar. Stefnanda hafi verið fullljóst, að veðsetningin hafi ekki farið fram vegna lántöku, um leið og ábyrgðin hafi verið samþykkt, og hafi stefnanda borið að fá sérstaka óvæða yfirlýsingu stefnda um, að hann tækist á hendur einfalda ábyrgð gagnvart stefnanda og stefndi hefði fengið fullnægt skilyrðum sínum til veðtryggingar í samræmi við 5. mgr. 89. gr. sveitarstjórnarlaga. Ekki nægi að miða við útskriftir frá fundargerðabókum bæjarstjórnar og bæjarráðs Seyðisfjarðar.

Stefndi vísar til sveitarstjórnarlaga nr. 8/1986, einkum 71. gr. og 5. mgr. 89. gr., og til ákvæða IX. kafla laga um hlutafélög nr. 32/1978 auk almennra reglna kröfu- og samningaréttar um skuldbindingargildi og stofnun loforða og reglna um viðskiptabréf. Kröfu sína um málskostnað og vexti á málskostnað reisir stefndi á ákvæðum 129. gr. og 130. gr. laga um meðferð einkamála nr. 91/1991 og vaxtalögum nr. 25/1987.

V.

Niðurstöður.

Við skýrslugjöf fyrir dómi kom fram hjá bæjarstjóra á Seyðisfirði, að stefndi hefði ekki talið það sitt verk að sjá til þess, að veðsetning væri í samræmi við samþykkt bæjarstjórnar. Kvaðst hann hafa tvívegis eftir samþykkt bæjarstjórnar spurt fyrirsvarsmenn vélsmiðjunnar, hvað liði því, að veðsetning færi fram, en fengið þau svör, að þeir væru í viðræðum við stefnanda um fjárhagslega endurskipulagningu fyrirtækisins. Því hafi hann ekki skipt sér frekar af málum, en talið, að menn væru að skoða, hvernig best væri að nýta sér samþykkt bæjarstjórnar.

Útibússtjóri Landsbankans á Seyðisfirði kvaðst fyrir dómi hafa talið það vera stefnda að sjá til þess, að veðsetning væri í samræmi við samþykkt bæjarstjórnar, sem væri hin eiginlega ábyrgðaryfirlýsing. Kvaðst útibússtjórinn því ekkert hafa athugað um veðsetningu eða sjálfskuldarábyrgð hlut-hafa vélsmiðjunnar í samræmi við samþykkt bæjarstjórnar frá 29. október

1991. Hann hafi ekki fyrr en í apríl 1993 frétt af því, að stefndi hefði ekki fengið tryggingar í samræmi við áður nefnda samþykkt bæjarstjórnar. Bankaútibússtjórinn kvaðst engin afskipti hafa haft af veðsetningunni frá 14. apríl 1993, er hafði ekki gildi vegna gjaldþrots vélsmiðjunnar.

Bæði bankaútibússtjórinn og bæjarstjórinn kvaðust telja, að Túngata 14 hefði ein sér verið nægilega verðmætt andlag til tryggingar fyrir fjárhæð þeirrar kröfu, sem um er deilt í þessu máli.

Í 5. mgr. 89. gr. sveitarstjórnarlaga, sem tóku gildi 1. janúar 1987, er að finna reglur um möguleika sveitarfélags til að veita ábyrgðir á skuldbindingum annarra aðila en stofnana sveitarfélagsins. Þar kemur fram, að sveitarstjórn geti veitt einfalda ábyrgð „gegn tryggingum, sem hún metur gildar“. Þegar athuguð er greinargerð með lögunum um tilgang ákvæðisins og dómur Hæstaréttar Íslands frá 21. janúar 1993 í málinu nr. 78/1990, verður að ætla, að þetta ákvæði um heimildir sveitarfélags til að veita ábyrgð verði að túlka eftir orðanna hljóðan. Telja verður því, að áður en sveitarstjórn geti veitt ábyrgð, verði trygging að vera sett.

Með samþykkt bæjarstjórnar Seyðisfjarðar 29. október 1991 lofaði stefndi að ganga í einfalda ábyrgð á þeim forsendum, sem þar eru tíundaðar. Í samþykktinni voru nefndar þær tryggingar, sem stefndi mat gildar og áskildi sér að fá í stað ábyrgðar, sem fólst í veðsetningu tilgreindra eigna eða sjálfskuldarábyrgð hluthafa. Hins vegar voru hinar áskildu tryggingar aldrei allar veittar, og þar með stofnaðist ekki ábyrgð í skilningi sérákvæðis 5. mgr. 89. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 8/1986.

Hefur það ekki þýðingu í þessu máli, þótt bæjarstjóri Seyðisfjarðar-kaupstaðar hafi 29. október 1991 afhent útibússtjóra Landsbankans á Seyðisfirði útskrift frá fundi bæjarráðs 26. október 1991 og stefnandi í kjölfar þess veitt Vélsmiðju Seyðisfjarðar hf. fjárstuðning í formi yfirdráttar án þess að ganga eftir því með nægilega tryggilegum hætti, að skilyrðum samþykktar bæjarstjórnar um ábyrgð hefði verið fullnægt.

Ber því að sýkna stefnda af kröfum stefnanda í máli þessu.

Með hliðsjón af atvikum öllum þykir þó rétt, að málskostnaður falli niður.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Seyðisfjarðar-kaupstaður, kt. 560269-4559, er í máli þessu sýkn af kröfum stefnanda, Landsbanka Íslands, kt. 710169-3819.

Málskostnaður fellur niður.